

Слепко Ангеліна Іванівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 102 н.г. «Психологія» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Кумеда Тетяна Андріївна,
професор кафедри теорії, історії та філософії права ННПП НАВС,
кандидат мистецтвознавства, доцент

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОЧУТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА АКТИВНОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Нині активна громадянська позиція набуває особливого значення. Вона є не тільки проявом усвідомленого ставлення особистості до суспільних процесів, але і необхідною умовою розвитку громадянського суспільства. Одним із важливих чинників формування громадянської активності виступає почуття соціальної відповідальності. Дослідження психологічних механізмів цього взаємозв'язку дозволяє краще зрозуміти шляхи становлення зрілої, активної особистості.

Сучасні соціальні реалії, зокрема війна, економічна нестабільність і виклики глобалізації, зумовлюють необхідність активізації громадянського суспільства. Саме тому аналіз психологічних передумов активної громадянської позиції, в тому числі і соціальної відповідальності, набуває особливої важливості, оскільки «життя - це відповідальність» [1, с.72]. Без розуміння цих процесів неможливо сформувати свідоме відповідальне суспільство.

Проблематика соціальної відповідальності та громадянської активності стала предметом дослідження багатьох науковців, До прикладу, А. Маслоу, який розглядав відповідальність як ознаку самореалізованої особистості. Л. Кольберг у своїй теорії морального розвитку підкреслював, що вищі рівні моральної свідомості пов'язані з відповідальністю за суспільне благо, зокрема, він зазначав: «Громадянська свідомість формується в процесі морального розвитку особистості й передбачає здатність до вільного вибору на основі усвідомленої відповідальності перед суспільством» [2, с. 322].

Почуття соціальної відповідальності формується на різних етапах життєвого шляху людини через виховання, освіту, залучення до соціальної активності. Особистість із високим рівнем відповідальності активно долучається до суспільних процесів, виявляє ініціативу, бере участь у волонтерських рухах і громадських ініціативах.

З іншого боку, брак сформованої відповідальності призводить до соціальної пасивності, байдужості, відсутності відчуття приналежності до суспільства. На психологічному рівні соціальна відповідальність виступає внутрішньою потребою діяти на благо інших і суспільства в цілому [3, с. 144].

На нашу думку, в сучасному світі кожна людина має усвідомлювати власну роль у побудові суспільства. Соціальна відповідальність починається з

дрібних вчинків – допомога ближньому, дотримання законів, чесність і відкритість. Без розвитку таких якостей неможливо досягти справжньої свободи і гармонії в суспільстві.

Враховуючи значущість даної проблеми, варто розробити та реалізовувати відповідні рекомендації: включити теми розвитку соціальної відповідальності до шкільних та університетських програм, розвивати волонтерський рух як інструмент виховання активної громадянської позиції, створити умови для широкого залучення молоді до процесів прийняття суспільних рішень, популяризувати приклади успішних громадських ініціатив через медіа.

Таким чином, соціальна відповідальність є фундаментальною передумовою формування активної громадянської позиції. Психологічні механізми розвитку відповідальності відіграють важливу роль у становленні сучасного демократичного суспільства. Сприяння розвитку цих якостей є необхідною умовою зміцнення громадянського суспільства України.

Список використаних джерел:

1. Браун С. Вдосконалення душі / Пер. З англ. Київ: Софія, 2004. 352с.
2. Кольберг Л. Стадії морального розвитку. Психологія розвитку особистості: Хрестоматія. Київ: Либідь, 2003. С. 317–328.
3. Киричук О.В. Громадянське суспільство як чинник соціального розвитку. Соціальна психологія. 2010. №2. С. 23–29.

Слепко Ангеліна Іванівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 102 н.г. «Психологія» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Петрова Ганна Миколаївна,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права ННПП НАВС, кандидат філософських наук

НАРАТИВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У ФІЛОСОФІЇ ПОЛЯ РІКЕРА

У сучасній філософії питання ідентичності набуло особливого значення, адже у світі глобалізації, інформаційних технологій та змінюваних соціокультурних реалій людина змушена постійно переосмислювати себе. Поль Рікер розглядав ідентичність крізь призму наративу – розповіді, яку людина вибудовує про власне життя. Цей підхід допомагає зрозуміти, як формується особистість у процесі взаємодії з суспільством та історією. Метою роботи є аналіз концепції наративної ідентичності у філософії Поля Рікера та дослідження її значення для розуміння особистості.

Сучасний світ із його швидкими змінами, інформаційним вибухом і культурною глобалізацією вимагає нового погляду на те, що таке ідентичність. Ми більше не можемо говорити про її сталу природу, як це робили класичні філософи. Навпаки, особистість стає тимчасовою конструкцією, яка постійно